Ügyszám: 134/P/2008-12.

Dr. Fleck Zoltán úrnak

tanszékvezető egyetemi docens

ELTE ÁJK

Tisztelt …….!

A Komárom-Esztergom Megyei Bíróság (Bíróság) sajtószóvivője által aláírt és az MTI honlapján 2008. január 22-én közzétett közlemény miatt benyújtott panasza ügyében a vizsgálatot lezártam. A vizsgálatról és az üggyel kapcsolatos álláspontomról az alábbiakban tájékoztatom:

Beadványában Ön azt kifogásolta, hogy a Bíróság által közzétett sajtóközlemény, amely az Ön részvételével végzett tudományos kutatásról szóló sajtótudósítást kritizálta, azt a feltételezést sugallja, hogy Ön a kutatás során szolgálati titoksértést követett el. A Bíróság közleménye - egyebek mellett - a következőket tartalmazza: „Fleck Zoltánnak, a cikk szerzőjének számot kell adni arról is, hogy a szolgálati titoknak minősülő adatokhoz miként jutottak hozzá."

2008. január 29-én levélben kerestem meg dr. Széplaki Lászlót, a Bíróság elnökhelyettesét egyben sajtószóvivőjét, hogy a tájékoztasson: a sajtóközleményben foglaltak milyen szolgálati titokká minősített adatokra vagy dokumentumokra utalnak. A február 8-án kézhez kapott válasz szerint *"A sajtóközleményben a szolgálati titokra hivatkozás az Országos Igazságszolgáltatási Tanács által a Magyar Közlöny 1998. évi 51. számában közzétett szolgálati titokköri jegyzékre utalt. A bíróságok szolgálati titokköri jegyzékéről szóló tájékoztatás szerint a szolgálati titokkörbe tartozik: '(…)9. A bírósági vezetők kinevezésére vonatkozó dokumentáció. A szolgálati titokká minősítés leghosszabb ideje: 10 év. (…)11. A bírák fegyelmi ügyeivel kapcsolatban keletkezett iratok. A szolgálati titokká minősítés leghosszabb ideje: 20 év.' A HVG 2008. évi 2. számában megjelent cikkben a megyei bíróság elnökének kinevezésével és fegyelmi ügyekkel kapcsolatos adatok és megállapítások is szerepelnek, amelyeket a fent megjelölt titokköri jegyzék szolgálati titokkörbe tartozóként definiál. Ezért a titokköri jegyzékre figyelemmel történt a bírósági közleményben a szolgálati titoksértésre hivatkozás."*

Miután áttekintettem az OIT szolgálati titokköri jegyzékét, 2008. február 7-én ugyancsak levélben megkerestem az Országos Igazságszolgáltatási Tanács (OIT) elnökét, dr. Lomnici Zoltánt. Tájékoztattam arról az álláspontomról, hogy az OIT szolgálati titokköri jegyzékének 10. pontja, mely szerint szolgálati titok *„a bírósági elnökök jelentéseiben szereplő adat, melynek nyilvánosságára jutása a bíróságok zavartalan működését veszélyezteti",* ellentétes az államtitokról és a szolgálati titokról szóló 1995. évi LXV. törvénnyel (Ttv.).

Hivatkoztam arra, hogy a Ttv. 4. § (1) bekezdése kimondja: *„Szolgálati titok az e törvény 6. §-ának (1) bekezdése szerint minősítésre felhatalmazott által meghatározott* ***adatfajták*** *körébe (a továbbiakban: szolgálati titokkör) tartozó adat, amelynek az érvényességi idő lejárta előtti nyilvánosságra hozatala, jogosulatlan megszerzése és felhasználása, illetéktelen személy részére hozzáférhetővé tétele, továbbá az arra jogosult részére hozzáférhetetlenné tétele sérti vagy veszélyezteti az állami vagy közfeladatot ellátó szerv működésének rendjét, akadályozza a feladat- és hatáskörének illetéktelen befolyástól mentes gyakorlását, és ezáltal közvetve a Magyar Köztársaság törvényben meghatározott érdekeit hátrányosan érinti."*

Utaltam arra, hogy a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jog alkotmányos jog, melynek korlátozása is csak alkotmányos keretek között lehetséges. A szolgálati titok intézménye az egyike az ilyen korlátozásoknak. A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény és a Ttv. a közérdekű adatok titokká (államtitokká vagy szolgálati titokká) minősítése során rendkívül szűkre szabja

a mérlegelési lehetőséget az adatkezelő szerv számára. Az államtitok fajtáit a Ttv. taxatív módon felsorolja. A szolgálati titok esetében pedig az adatkezelő szerv vezetője állítja össze a konkrét *adatfajták meghatározásával* a titokköri jegyzéket. Az általam kifogásolt 10. pont ezzel szemben az adatfajták meghatározása nélkül a bírósági elnökök szabad belátására bízza, milyen adatokat kívánnak szolgálati titokká minősíteni. Ez egy alkotmányos jog esetében elfogadhatatlan.

Az Alkotmánybíróság a 34/1994. (VI. 24.) AB határozatában megállapította, hogy „közérdekű adatoknak a nyilvánosság előli elzárhatósága, a titkosítás diszkrecionális jogkörbe utalása - ahogy erre az Alkotmánybíróság a 32/1992. (V. 29.) AB határozatában (ABH 1992, 184-185.) rámutatott - önmagában alkotmányellenes, mert az a közérdekű adatok megismerésének jogát alkotmányos garanciák nélkül korlátozza. Az ilyen alapjogi korlátozás nem elkerülhetetlen és nem áll arányban a korlátozással elérni kívánt céllal, ezért alkotmányosan megengedhetetlen."

A szolgálati titokkörök pontos és a hatályos törvényi előírásoknak megfelelő megállapítása nemcsak azért fontos, mert a szolgálati titok az információszabadság, tehát egy alkotmányos jog korlátozását jelenti, hanem azért is, mert a szolgálati titok megsértése bűncselekmény.

Felkértem ezért az OIT elnökét, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket a szolgálati titokköri jegyzék módosítása érdekében, az új titokköri jegyzék tervezetét pedig a Ttv. előírásának megfelelően véleményezésre küldje meg.

Az OIT elnöke március 17-én kelt válaszában arról tájékoztatott, hogy az OIT felkérte az Eötvös Károly Közpolitikai Intézet, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kara és a Pécsi Tudományegyetem Állam és Jogtudományi Kara kutatói munkaközösségeit a bírósági reform megvalósulását, különösen a bírósági szervezetre, a bíróságok igazgatására és a bíróságok ítélkező tevékenységére gyakorolt hatását érintő elemzésre és tanulmányok elkészítésére. Figyelemmel a tanulmányokban írtakra, felülvizsgálatra kerülnek az OIT eddigi határozatai, szabályzatai, ajánlásai is. E munka körében elsők között kerül sor a közérdekű adatok nyilvánossága teljeskörű megteremtése érdekében a titokköri jegyzék áttekintésére és módosítására.

Az új titokköri jegyzék tervezetét ez idáig nem kaptam meg.

2008. március 18-án levéllel fordultam dr. Plankó Erikához az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium főosztályvezetőjéhez, akitől arról kértem tájékoztatást, hogy az Ön kutatásához kiadott kutatási engedély kiterjedt-e szolgálati titokká minősített adatok, dokumentumok megismerésére, illetőleg, hogy kapott-e Ön a Ttv. alapján minősített dokumentumokra vonatkozóan betekintési engedélyt. A főosztályvezető április 23-án kelt válaszában arról tájékoztatott, hogy a kutatáshoz az Ön rendelkezésére bocsátott iratok szolgálati titkot nem tartalmaztak.

Az adatvédelmi biztosnak a titokminősítéssel és a minősített adatokat tartalmazó dokumentumok kezelésével kapcsolatosan kialakított gyakorlata alapján az üggyel kapcsolatos álláspontom a következő:

Az államtitokról és a szolgálati titokról szóló 1995. évi LXV. törvény előbb idézett 4. § (1) bekezdése definiálja s szolgálati titok fogalmát. A Ttv. 7. § (1) bekezdése kimondja továbbá, hogy a szolgálati titkot képező adatot minősíteni kell.

A minősített adat kezelésének rendjéről szóló 79/1995. (VI. 30.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése szerint *"a minősített adat kezelésének rendszerét a Ttv. és e rendelet szabályai szerint úgy kell kialakítani és működtetni, hogy a minősített adat keletkezése, nyilvántartása, továbbítása, fellelhetőségének helye, az adattal való rendelkezés egyértelműen megállapítható legyen, és biztosítsa az illetéktelen hozzáférés megakadályozását"*. A 16. § szerint *„államtitok esetén az 'Államtitok!' megjelölést, szolgálati titok esetén a 'Szolgálati titok!' megjelölést, továbbá a minősítési jelölést, az érvényességi időt, a minősítő nevét és*

beosztását, az adat magyar származását jelölő országjelet (MK/HU) az adat nyilvántartására és azonosítására szolgáló jelzéssel együtt az adathordozón, és ha van ilyen, annak borítóján is fel kell tüntetni. Több lapból álló papíralapú adathordozón a minősítési jelölést minden egyes lapon, annak felső részén és alsó részén középen is fel kell tüntetni."

A titokminősítésre vonatkozó idézett jogszabályi rendelkezések alapján több korábbi adatvédelmi biztosi állásfoglalás és ajánlás (250/K/1998., 399/A/1999. számú ügyek) is leszögezte, hogy a törvényes minősítési eljárás a titokminősítés nélkülözhetetlen feltétele. A tartalmi és forma szabályoknak egyaránt megfelelő minősítés hiányában nem jön létre minősített adat. Ez – álláspontom szerint - egyben azt is jelenti, hogy amennyiben Ön a kutatás során a fentiek szerint minősített adatot vagy dokumentumot nem ismert meg, a szolgálati titoksértés bűncselekményének gyanúja fel sem merülhet.

Tájékoztatom, hogy jelen állásfoglalásom másolatát megküldöm dr. Széplaki Lászlónak, a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság elnökhelyettesének is.

Budapest, 2008. május 19.

Üdvözlettel,

az adatvédelmi biztos jogkörében eljárva:

Dr. Szabó Máté

az állampolgári jogok országgyűlési biztosa